

Кравченко Т.В., к.е.н., асистент,
КНУ імені Тараса Шевченка
Носенко В.В., економіст,
КНУ імені Тараса Шевченка

ЕФЕКТИВНІСТЬ М&А УГОД ТА ЇХ ВПЛИВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНИ

Проаналізовано рівень конкурентоспроможності України за показниками економічного, інноваційного, інвестиційного та соціально-політичного становища. Визначено пріоритетні напрямки розвитку України в умовах масової персоналізації. Описано ключові мотиви та показники ефективності злиттів та поглинань. Сформульовано перелік негативних наслідків угод М&А для рівня конкурентоспроможності учасників та країни в цілому. Проаналізовано тенденції ринку М&А в Україні та світі. Обґрунтовано вплив процесів концентрації на рівень конкурентоспроможності національної економіки.

Ключові слова: конкурентоспроможність, М&А, синергійний ефект, ефективність.

Постановка проблеми. Сьогодні світова економіка перебуває у стані глобалізації, що призводить до лібералізації господарського життя. Це, у свою чергу, спонукає компанії до об'єднання бізнесу і формування гігантських транснаціональних та мультинаціональних корпорацій, які через свою значну впливовість, докорінно змінюють конкурентне середовище країн, на території яких функціонують. Так, в умовах транснаціоналізації світової економіки та підвищення ступеня концентрації виробництва й капіталу, компанії починають пошуки альтернативних шляхів зростання і розвитку. Досить часто ними стають стратегії злиття і поглинання, що забезпечують доступ до новітніх технологій та інновацій, кваліфікованої робочої сили, нових та освоєних ринків збуту.

Для українських підприємств, у яких відсутній достатній досвід роботи на інтернаціональних ринках і, разом з цим, проходять активні роботи з інтеграції в світовий економічний простір, проблема конкурентоспроможності країни в цілому та бізнесу на міжнародному ринку стоїть особливо гостро. З одного боку, такі вітчизняні компанії ризикують втратити у глобалізаційних процесах потенційні можливості покращення конкурентних позицій, що негативно впливає на стан економіки країни та знижує її конкурентоспроможність на світовій арені, з іншого боку ринкова концентрація є одним із основних способів забезпечення конкурентоспроможності самих підприємств на міжнародних ринках, адже стимулює поживлення фінансової діяльності та покращення рівня зайнятості населення і може призводити до посилення рівня конкуренції.

Аналіз останніх публікацій. Питання ринкової концентрації та її впливу на економіку країни привертає увагу як українських, так і іноземних вчених. Серед наукових праць, в яких досліджуються сучасні тенденції процесів злиття та поглинання потрібно відмітити роботи вітчизняних вчених-економістів: Гамма Т.М., Гонтар Д.А., Гончарової О.М., Ігнатюк А.І., Сабадаш В.В., Страпчук С.І., Табахарнюк

М.О., Филюк Г.М. ін. У розробку концепцій, принципів, форм та оцінювання ефектів від угод злиття і поглинання вагомий внесок зробили такі зарубіжні вчені, як І. Ансофф, М. Бредлі, О. Вільямсон, Дж. Даннінг, Р. Коуз, П. Кругман, Р. Нельсон, К. Омае, Дж. Стиглер та ін.

Невирішені частини проблеми. Неоднозначність та суперечливість взаємозалежності між ступенем ринкової концентрації економіки та її конкурентоспроможністю в цілому обумовлюють актуальність даної публікації.

Мета статті полягає у дослідженні ефективності угод злиття і поглинання та їх впливу на рівень конкурентоспроможності економіки країни в цілому.

Результати дослідження. Згідно з визначенням «Економічного словника» за ред. Завадського Й.С. конкурентоспроможністю держави вважається її здатність конкурувати з іншими державами за рівнем свого комплексного розвитку, що включає в себе тривалість життя населення, якість товарів, що випускаються, та послуг, що надаються, ефективність використання ресурсів, ступінь інтегрованості держави у всесвітню співдружність, зрілість політичної та економічної систем тощо [1, с.139]. Конкурентоспроможністю підприємства вважається його здатність випускати конкурентоспроможну продукцію, наявність конкурентної переваги порівняно з іншими фірмами цієї галузі в державі та за її межами.

Варто зауважити, рівень конкурентоспроможності держави в цілому та компанії, яка функціонує на її території, не завжди співпадає. Так, згідно з даними Світового економічного форуму, розвинуті країни за мікроекономічним індексом конкурентоспроможності, який показує порівняльні позиції національних компаній, зазвичай, мають вищі позиції, ніж за макроекономічним індексом [2]. У країн, що розвиваються ситуація зворотна: макроекономічні позиції конкурентоспроможності вищі за конкуренто-здатність на мікрорівні. Це пояснюється активною компенсацією з боку держави слабких конкурентних позицій компаній та недорозвиненості їх інституційного середовища.

Згідно із звітом The Global Competitiveness Report 2017-2018 Україна займає 83 місце із 140 можливих (у 2017 році – 89 місце) із показником 57, тоді, коли лідер - Сполучені Штати Америки - має показник на рівні 85,6 із 100 максимально можливих[3].

З рис.1. можна зробити висновок, що найменш розвинутими напрямками української економіки є інноваційний потенціал (39 балів із 100 можливих), якість інституцій (46,3 балів із 100) та ICT-адаптованість (51 із 100 можливих).

У рейтингу Doing Business за 2018 рік Україна посіла 76 місце серед 190 країн світу, що включає найнижчі позиції за такими критеріями: вирішення проблем неплатоспроможності – 149 місце; підключення до систем енергозабезпечення – 128 місце; умови для зовнішньої торгівлі – 119 місце; забезпечення виконання контрактів – 82 місце; реєстрація прав власності – 64 місце[4].

У рейтингу за рівнем демократії Democracy Index 2017, розрахованому міжнародною організацією Economist Intelligence Unit, Україна має 5,69 балів з 10 і займає 83 позицію зі 167, поступаючись на одне рейтингове місце Гондурасу (82 позиція) [5].

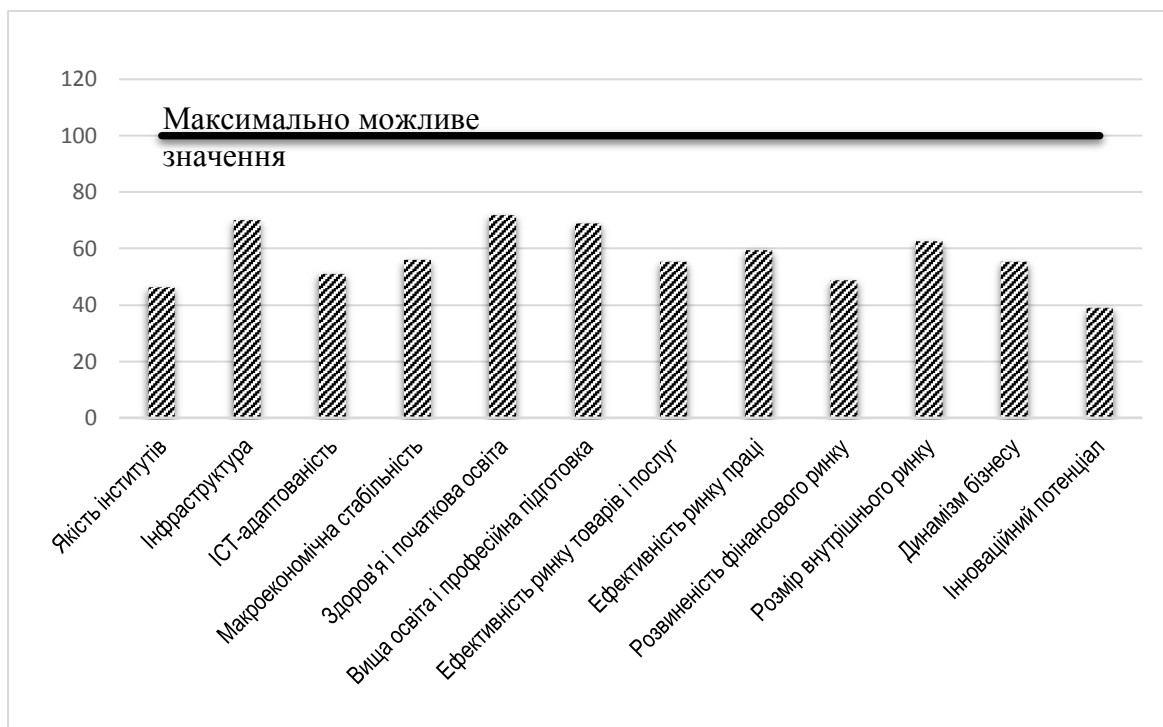

Рис.1. Складові глобального індекса конкурентоспроможності України 2018

Джерело: побудовано автором на основі [3]

Відповідно до інноваційного рейтингу Bloomberg Innovation Index 2018 у першу десятку увійшли такі країни: Південна Корея, Швеція, Сінгапур, Німеччина, Швейцарія, Японія, Фінляндія, Голландія, Франція та Ізраїль, де найбільшого розвитку набули інноваційні кластери. Україна в цьому рейтингу займає 46 позицію і відзначається, як економіка з найгіршою економічною продуктивністю з ТОП-50 і входить до трійки аутсайдерів за прибутковістю промисловості[6].

У рейтингу інвестиційної привабливості країн світу BDO International Business Compass (IBC) за 2018 рік Україна посідає 131 місце. У дослідженні Transparency International «Індекс сприйняття корупції» (CPI) за 2017 рік Україна набрала 30 балів і посіла 130 місце зі 180 країн, що свідчить про високу корумпованість та надлишковий бюрократизм в економіці[7].

Відповідно до цього річного дослідження Україна набрала 51,9 бали зі 100 можливих і посіла у рейтингу ступеня економічної свободи 150-те місце із 180 країн світу (у 2017 році 166 місце)[7]. Таким чином ми опинилися в групі країн з переважно невеликою економікою. Україна оцінена останньою серед 44 країн Європи, а її бал нижчий середніх регіонального та світового показників.

Таким чином, українська економіка в цілому характеризується низьким рівнем конкурентоспроможності на глобальному економічному рівні. На світовому ринку Україна досі носить статус сировинної економіки з дешевою робочою силою і низькою якістю життя. Незважаючи на те, що є однією з найбільших країн в центрі Європи, її внутрішній ринок є практично нерозвиненим внаслідок низького платоспроможного попиту населення, а тому його потенціал як драйвера розвитку і компенсатора зовнішніх шоків для економіки залишається незадіяним.

Такий сировинний статус є дуже небезпечним для країни через її високу залежність від кон'юнктури глобальних сировинних ринків і вразливість до різких коливань світових цін на сировину та волатильність глобальних фінансових ринків. Вітчизняна економіка, обсяг якої у світовому ВВП становить мізерну частину (0,15%) [8], оперує на висококонкурентних та високоризикових світових сировинних ринках і є price-taker (тобто практично не впливає на світові ціни) на відміну від розвинених індустріальних країн, які значною мірою самі формують ціни на свою високотехнологічну експортну продукцію та інноваційні товари.

Зараз набуває сили глобальний тренд переходу до п'ятого етапу розвитку виробництва – масової персоналізації. Це означає, що визначальними для зростання глобальної конкурентоспроможності виробників будуть такі напрямки бізнесу як: біотехнології та високотехнологічна медицина; матеріалознавство і нанотехнології; нові технології в управлінні рухом; електроніка; інформаційні, цифрові технології і комп'ютерне проектування, аналіз big data, blockchain, телекомунікації, автоматизація, роботизація і використання штучного інтелекту; 3D-друк; альтернативна енергетика та інші.

Прагнучи розвитку, посилення конкурентних позицій та забезпечення стійкості, український бізнес все частіше вдається до об'єднання ринкових сил, тобто до укладання угод злиття та поглинання. Це зумовлюється прагненням компаній отримати нові виробничі потужності, залучити додаткові фінансові ресурси, забезпечити доступ до нових технологій, інновацій, ноу-хау, домогтися більш ефективного розподілу ресурсів, отримати доступ до нових чи недоступних за умов конкуренції ринків збуту, скористатися уже набутою гарною репутацією компанії на ринку, зекономити на ефекті масштабу чи задовольнити особисті інтереси менеджменту підприємств.

Однак основним мотивом до укрупнення є досягнення синергічного ефекту - зростання ефективності діяльності об'єданого підприємства понад ту, яку підприємства, що об'єднуються, вже досягли або повинні досягти як незалежні. У вартісному вираженні вона може бути відображена як:

$$P(A+B) > P(A) + P(B), \quad (1)$$

де P — ринкова вартість компанії [9, с.99].

При цьому, за умов неефективності угоди злиття чи поглинання, синергічний ефект від неї буде меншим нуля.

Джерелами синергії можуть бути: приріст доходності, скорочення рівня витрат, вдосконалення існуючих на підприємстві(ах) процесів та досягнення фінансової економії. За видами виділяють операційну, управлінську, фінансову та інвестиційну синергію (табл.1).

Таким чином, правильно і вчасно проведене злиття або поглинання сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств-учасників: знижуються операційні витрати на одиницю продукції і досягається «ефект агломерації» - зменшення середніх витрат на певний фіксований відсоток при кожному подвоєнні обсягів випуску; досягається ефект економії на масштабі; вигідно комбінуються взаємодоповнюючі ресурси; відкривається доступ до нових джерел фінансування;

підвищується інноваційна активність компаній; нарощується економічний потенціал у конкурентному середовищі; покращується якість управління компаніями; досягаються фінансові й організаційні вигоди від купівлі недооцінених активів; поглинання конкурентів; здійснюється диверсифікація виробництва; задовольняються прагнення менеджерів; покращується імідж компанії на ринку.

Таблиця 1

Характеристика видів синергетичного ефекту	
Вид	Характеристика
Операційна синергія	
Економія на масштабі	Зниження середньої величини витрат на одиницю виготовленої продукції при збільшенні обсягів випуску
Підвищена цінова влада	Послаблення конкуренції і підвищення частки ринку, що тягне за собою підвищення маржинального доходу на одиницю готової продукції
Комбінування взаємодоповнюючих ресурсів	Зміцнення або створення конкурентних переваг компанії-покупця внаслідок отримання унікальних технік, інноваційних технологій та потенціалу компанії-цілі
Економія на вертикальній інтеграції	Зниження витрат за рахунок об'єднання в єдиний технологічний процес усіх або основних ланок виробництва
Об'єднання функціональних сил	Компанія з потужною виробничо-технологічною базою придбаває компанію з налагодженою системою просування та дистрибуції
Прискорене зростання на ринку	Компанія з відомою торговою маркою та хорошою репутацією купує іншу компанію на іншому ринку, який лише розвивається, і починає просувати її продукцію під власною торговою маркою
Управлінська синергія	
Підвищення якості управління	Зростання економічної ефективності діяльності компанії, її вартості та добробуту акціонерів за рахунок перерозподілу власності на користь більш ефективного менеджменту
Фінансова синергія	
Виграш на податках	Використання трансфертного ціноутворення з метою мінімізації податкових платежів
Урівноваження капіталів	Проявляється у випадку об'єднання компанії з надлишковими готівковими коштами та обмеженими проектними можливостями і компанії з недостатнім обсягом фінансових ресурсів і високодохідними проектами
Скорочення ризику інвестицій	Підвищення ефективності використання активів та їх ліквідності, зміцнення фінансового стану за рахунок спільного використання капітальних і фінансових інвестицій

Джерело: узагальнено автором на основі [9], [10]

У свою чергу зростання конкурентоспроможності бізнес-сектору сприяє підвищенню конкурентоспроможності і ефективності економіки країни в цілому: в країні поступово покращується якість ведення бізнесу, придушується надмірний бюрократизм і корупованість, збільшується ступінь прозорості економіки, стабілізуються грошові потоки, підвищується оплата праці, збільшуються соціальні видатки, збагачується державна казна за рахунок збільшення податкових

надходжень, що сприяє покращенню якості послуг і місць громадського користування; збільшується приплив фінансових інвестицій з-за кордону; розвиваються нові напрямки економіки; покращується якість життя населення; скорочуються еміграційні процеси; розвивається фінансовий ринок; стабілізується банківський сектор; удосконалюється ринкова інфраструктура.

Угоди M&A можуть не тільки сприяти росту конкурентоспроможності країни, а й навпаки, її скорочувати: монополізація економіки, організація ринкових змов з ціноутворення, завищення цін на продукцію та послуги, придушення здорової економічної конкуренції на ринку, спекулятивні змови тощо.

Відповідно до звіту консалтингової компанії KPMG «M&A Predictor2018» протягом 2017 року світовий показник вартості угод M&A склав 3 479,6 мільярдів доларів США, а кількість угод за 2017 рік становила 39 968 шт.[11]. Динаміка вартості угод злиття і поглинання за останні 10 років подана на рис.2.

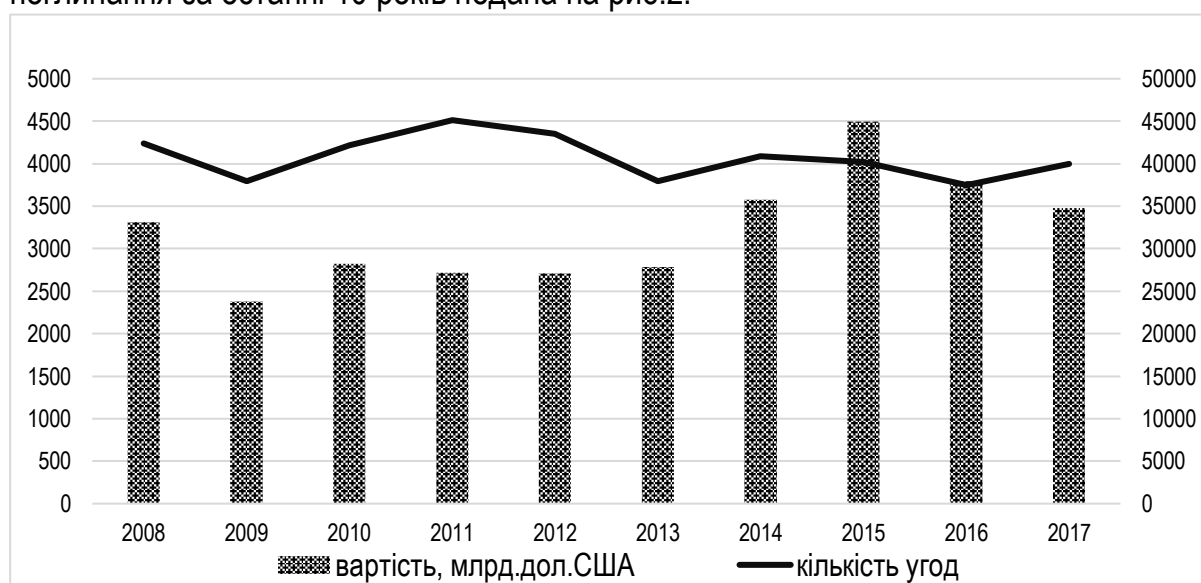

Рис.2. Динаміка світового ринку злиттів і поглинань

Джерело: побудовано на основі [11]

Протягом 2014-2017 років зростала частка угод, вартість яких перевищує 10 млрд дол.: за даними звіту «2018 Global M&A Outlook» обсяг таких угод становив 0,8; 1,4; 0,9 та 0,9 млрд. дол. відповідно[12]. Український ринок M&A за період 2013-2017 років значно скоротився, про що свідчать дані із звіту KPMG «Ukrainian M&A Review 2017»: так, у 2017 році було здійснено 67 угод вартістю 1 023 млн.дол.США, що у 3,7 рази менше за показник 2013 року – 109 угод вартістю 3 819 млн.дол.США[13].

Найбільшими угодами 2017 року стали три угоди, вартість кожної з яких перевищила 100 млн дол. США: холдинг Kernel використала частину надходжень від січневого розміщення євробондів на придбання компанії «Українські аграрні інвестиції» у російської групи Onexim за 155 млн дол. США; група міжнародних інвесторів придбала 13% акцій Ferrexpo у CERCL Holdings за 126 млн дол. США та Evraz Group продала український залізорудний та збагачувальний комбінат групі DCH Group за 110 млн дол. США[11].

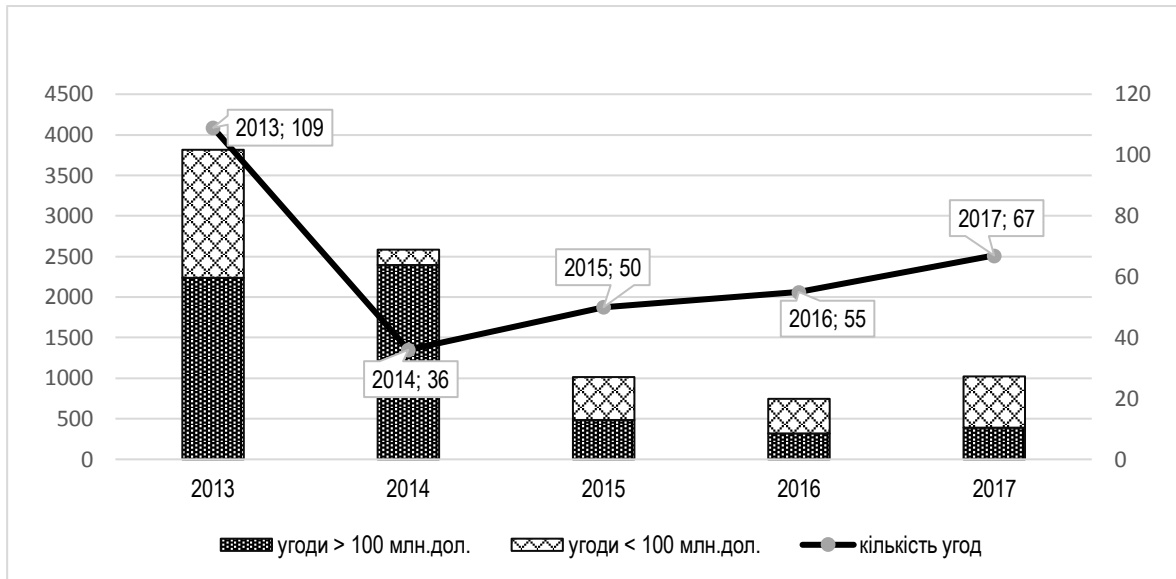

Рис.3. Динаміка українського ринку злиттів і поглинань

Джерело: побудовано на основі [13]

Необхідно зауважити, що 44% всього обсягу українського ринку злиття й поглинання становили операції у секторі сільського господарства. У галузі протягом 2017 року було здійснено угод у загальному розмірі близько 452 млн дол. США, що втричі перевищує аналогічний показник попереднього року[13].

На вітчизняному ринку угод злиття і поглинання першої половині 2018 року спостерігається уповільнення. Згідно з базою M&A Ukraine, за перші шість місяців 2018 року укладено 11 угод та на стадії погоджень перебували 22 контракти. Ці показники суттєво нижчі у порівнянні з відповідним періодом 2017 року, коли було укладено 29 угод[14]. Ключовими секторами інвестування є легка промисловість, нерухомість, сільське господарство і продукти харчування, енергетика, металургія, електроніка, фінансові послуг, телекомунікації.

У структурі ринку M&A угод України у 2013 році переважали внутрішні угоди (учасники угоди є національними компаніями) – 54,4%, а угоди типу «Inbound» - 37,3%; у 2017 році розподіл 60,5% та 34,5% відповідно[13].

Для українського бізнесу вагомим перешкодою є збільшення випадків незаконних рейдерських атак: так, за даними Генпрокуратури України їх кількість щороку зростає: якщо у 2014 році було зафіксовано 234 випадки, то у 2017 цей показник зріс у 1,8 рази до 414[15]. Лідерами за ступенем поширеності незаконного вторгнення в бізнес є столиця, Київська та Дніпропетровська області.

Висновки. Ринок злиттів та поглинань в Україні після глибокого падіння у період фінансово-економічної кризи 2014 року поступово починає відновлюватись. Однією із значних перешкод на його розвитку є зростання недобросовісної поведінки суб'єктів господарювання, що проявляється у проведенні рейдерських атак та незаконному захопленні чужого бізнесу. Угоди M&A повинні підтримуватися з боку держави, адже вони сприяють зростанню частки національних компаній на світових ринках, стимулюють розширення участі країни в міжнародному поділі праці,

приваблюють додаткові фінансові інвестиції, залучають новий досвід, ідеї, технології та ноу-хау, сприяють розвитку інноваційного сектору економіки, оптимізують витратність підприємств-учасників, забезпечують урівноваження наявних у компанії ресурсів, сприяють отриманню синергічного ефекту від укрупнення, покращують імідж бізнесу та країни в цілому на світовій арені. Як наслідок, економіка країни поступово стабілізується, удосконалюється та зростає, покращується стан ділових взаємовідносин, покращується якість життя населення і зростає рівень конкурентоспроможності держави. За умови недостатнього контролю з боку держави, недосконалої законодавчої бази та значного рівня бюрократизації та корумпованості, угоди злиття та поглинання можуть призвести до погіршення економічного стану і рівня конкурентоспроможності держави через надмірну монополізацію, концентрацію ринкової влади та організовану змову.

Перспективи подальших досліджень. Сьогодні Україна перебуває в процесі євроінтеграції, що свідчить про зростання глобалізаційних процесів та більш глибоке проникнення західних моделей ведення бізнесу. Це означає, що бізнес-середовище України зазнає значних змін, трансформується підхід до управління, зміниться конкурентне середовище, що потребуватиме нових підходів до дослідження та оцінки ефективності процесів M&A.

Література.

1. Завадський Й.С. Економічний словник/Й.С. Завадський, Т.В. Осовська, О.О. Юшкевич.-К.: Кондор,2006.-355с.
2. Світовий економічний форум.-[Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://www.weforum.org/>
3. The Global Competitiveness Report 2017-2018.-[Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://www3.weforum.org/docs/GCR20172018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>
4. Doing Business Report 2018.-[Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2018-Full-Report.pdf>
5. Democracy Index 2017 Report.-[Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://www.eiu.com/topic/democracy-index>
6. Bloomberg Innovation Index 2018 Report.-[Електронний ресурс].-Режим доступу: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2018.pdf
7. BDO International Business Compass.-[Електронний ресурс].-Режим доступу: http://BDO_IBC_2018_EN_20180524_v4.pdf
8. Eurostat.-[Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat>
9. Гончарова О.М. Оцінка синергетичного ефекту в угодах M&A / О.М.Гончарова, О.Ю.Нікітнік//Економіка та держава.-2015.-№3.-С.98-102
10. Рудь О.О. Оцінка синергії в корпоративних злиттях і поглинаннях/О.О.Рудь// Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.-2016.-С.97-100
11. KPMG «M&A Predictor2018».-[Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2018/05/m-and-a-predictor-2018-annual-report.pdf>
12. 2018 Global M&A Outlook.-[Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://www.jpmorgan.com/jpm/pdf/1320744801603.pdf>
13. KPMG «Ukrainian M&A Review 2017».-[Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2018/03/kpmg-ukraine-MA-review-en-2018.pdf>
14. M&A Ukraine.-[Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://mergers.com.ua/ua/>
15. Генеральна прокуратура України.-[Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://www.gp.gov.ua/>

16. Ігнатюк А.І. Галузеві ринки: теорія, практика, напрями регулювання: [монографія] / А.І. Ігнатюк. – К.: Ін-т аграр. економіки, 2010. – 465 с.
17. Филіук Г.М. Конкуренція і монополія в епоху глобалізації: [монографія] / Г.М. Филіук. – Житомир: ЖДУ ім. І.Франка, 2009. – 404 с

References.

1. Zavadsky Y.S. Economic Dictionary / Y.S. Zavadsky, T.V. Osovska, OO Yushkevich.-K .: Condor, 2006-355с.
2. Svitovyi ekonomichniy formu.-[Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: <https://www.weforum.org/>
3. The Global Competitiveness Report 2017-2018.-[Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: <http://www3.weforum.org/docs/GCR20172018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>
4. Doing Business Report 2018.-[Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: <http://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2018-Full-Report.pdf>
5. Democracy Index 2017 Report.-[Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: <http://www.eiu.com/topic/democracy-index>
6. Bloomberg Innovation Index 2018 Report.-[Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2018.pdf
7. BDO International Business Compass.-[Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: http://BDO_IBC_2018_EN_20180524_v4.pdf
8. Eurostat.-[Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: <https://ec.europa.eu/eurostat>
9. Honcharova O.M. Otsinka synerhetychnoho efektu v uhodakh M&A/O.M.Honcharova, O.Yu.Nikitnik//Ekonomika ta derzhava.-2015.-№3.-S.98-102
10. Rud O.O. Otsinka synerhii v korporatyvnykh zlyttiakh i pohlynanniakh/O.O.Rud// Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu.-2016.-S.97-100
11. KPMG «M&A Predictor 2018» .-[Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2018/05/m-and-a-predictor-2018-annual-report.pdf>
12. 2018 Global M&A Outlook.-[Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: <https://www.jpmorgan.com/jpmpdf/1320744801603.pdf>
13. KPMG «Ukrainian M&A Review 2017».-[Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2018/03/kpmg-ukraine-MA-review-en-2018.pdf>
14. M&A Ukraine.-[Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: <https://mergers.com.ua/ua/>
15. Heneralna prokuratura Ukrainy.-[Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: <https://www.gp.gov.ua/>
16. Іhnatiuk A.І. Haluzevi rynky: teoriia, praktyka, napriamy rehulivannia: [monohrafiia] / A.І. Іhnatiuk. – К.: Ін-т аграр. економіки, 2010. – 465 с.
17. Fyliuk H.M. Konkurentsii i monopolii v epokhu hlobalizatsii: [monohrafiia] / H.M. Fyliuk. – Zhytomyr: ZhDU im. I.Franka, 2009. – 404 s

Кравченко Т.В., к.э.н., ассистент кафедры
економіки підприємства КНУ імені Тараса Шевченка
Носенко В.В., економіст,
КНУ імені Тараса Шевченка

ЭФЕКТИВНОСТЬ М&А СДЕЛОК И ИХ ВЛИЯНИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ УКРАИНЫ

Проанализирован уровень конкурентоспособности Украины по показателям экономического, инновационного, инвестиционного и социально-политического положения. Определены приоритетные направления развития Украины в условиях массовой персонализации. Описаны

ключевые мотивы и показатели эффективности слияний и поглощений. Сформулирован перечень негативных последствий сделок M&A для уровня конкурентоспособности участников и страны в целом. Проанализированы тенденции рынка M&A в Украине и мире. Обосновано влияние процессов концентрации на уровень конкурентоспособности национальной экономики.

Ключевые слова: конкурентоспособность, M & A, синергический эффект, эффективность.

Kravchenko T.V., PhD in Economics, assistant of the Department of Business Economics, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Nosenko V.V., Master's degree student
Taras Shevchenko National University of Kyiv

EFFICIENCY OF M&A TRANSACTIONS AND THEIR IMPACT ON THE COMPETITIVENESS OF UKRAINE

Analyzed the level of competitiveness of Ukraine in terms of economic, innovation, investment and socio-political status. Determined priority directions of development of Ukraine in the conditions of mass personalization. Key motives and performance indicators of mergers and acquisitions are described. A list of the negative effects of M&A transactions on the level of competitiveness of participants and the country as a whole is formulated. Analyzed the trends of the M&A market in Ukraine and in the world. Substantiated the influence of concentration processes on the level of competitiveness of the national economy.

The growth of the competitiveness of the business sector contributes to increasing the competitiveness and efficiency of the country's economy as a whole: the quality of business is gradually improving in the country, suppressing excessive bureaucracy and corruption, increasing the degree of transparency of the economy, stabilizing cash flows, increasing wages, increasing social expenditures, enriching the state treasury for account for the increase of tax revenues, which contributes to the improvement of the quality of services and places of public use; the inflow of financial investments from abroad is increasing; new directions of the economy are developing; the quality of life of the population improves; the emigration processes are decreasing; the financial market is developing; the banking sector is stabilizing; market infrastructure is being improved.

M&A can not only contribute to the growth of the country's competitiveness but, on the contrary, reduce it: monopolization of the economy, the organization of market conspiracies in pricing, over-pricing of products and services, suppression of healthy economic competition in the market, speculative conspiracies.

M&A should be supported by the state, as they contribute to the growth of the share of national companies in world markets, stimulate the expansion of the country's participation in the international division of labor, attract additional financial investments, attract new experience, ideas, technologies and know-how, promote the development of innovation sector of the economy. , optimize the expenses of participating companies, balance the resources available to companies, promote synergy effects from consolidation, improve the image of business and the country in the whole th in the world.

Key words: competitiveness, M&A, synergy effect, efficiency.